

Asia: OM 17/41/2016

Luonnos hallituksen esitykseksi rikoslain 17 luvun ja ulkomaalaislain 185 §:n muuttamisesta

Lausunnon saate

Tähän voitte halutessanne kirjoittaa saatteen lausunnollenne:

-

Yleistä

Mitä mieltä olette luonnoksesta hallituksen esitykseksi?

Kannatan luonnosta osittain

Uuden rangaistussäännöksen säätäminen

Näkemyksenne maahantulokiellon rikkomista koskevan uuden rangaistussäännöksen säätämistarpeesta

Nykyisin maahantulokiellon rikkomisesta on voitu rangaista tapauksesta riippuen joko valtionrajarikoksena, lievänä valtionrajarikoksena tai ulkomaalaisrikkomuksena. Näistä säädetyt rangaistusseuraamukset eroavat toisistaan. Luonnoksessa säädettäväksi esitetty uusi rikoslain 17 luvun 7 b §:n säännös maahantulokiellon rikkomisesta selkeyttää tilannetta. Luonnoksessa esitetysti maahantulokiellon rikkomiset ovat viime vuosina merkittävästi lisääntyneet ja osalla kiellonrikkajista menettely on toistuvaa. Näiden seikkojen perusteella esitetty rangaistussäännös on tarpeellinen.

Uuden rangaistussäännöksen sisältö

Näkemyksenne siitä, miten teko ehdotetaan säädettäväksi rangaistavaksi uudessa rangaistussäännöksessä (rikoksen tunnusmerkistö)

Esitetty rikoslain 17 luvun 7 b §:n säännös maahantulokiellon rikkomisesta on tunnusmerkistöltään selkeä. Myöskään käräjäoikeus ei pidä tarpeellisena eikä perusteltuna maahantulokiellon rikkomisen yrityksen säätämistä rangaistavaksi.

Rangaistusasteikko

Näkemyksenne maahantulokiellolle ehdotettavasta rangaistusasteikosta (sakko-yksi vuosi vankeutta)

Luonnoksessa on esitetty maahantulokiellon rikkomisen seuraamukseksi sakkoa tai enintään yhtä vuotta vankeutta. Seuraamus vastaisi valtiorajarikoksesta säädettyä seuraamusta. Koska kuitenkin käytännössä maahantulokiellon rikkomiset on yleensä tuomittu ulkomaalaisrikkomuksina, uudistus ankaroitaisi seuraamusta. Esitetty seuraamus on perustunut sekä kansainväliseen vertailuun että tekojen moitittavuuden arviointiin ja moitittavuuden suhteellisuuteen rangaistusjärjestelmän kokonaisuudessa. Esitetty rangaistusasteikko on riittävän laaja paheksuttavuudeltaan erilaisiin maahantulokiellon rikkomisiin nähden. Esitetty rangaistusasteikko on hyväksyttävä. Käräjäoikeus kiinnittää kuitenkin huomion siihen, että rangaistusasteikon muuttamisen myötä kiellon rikkomiset tulevat aikaisempaa useammin käräjäoikeuden käsiteltäviksi, mikäli sakkomenettelyä ei vastaavasti laajenneta.

Eesityksen vaikutukset

Näkemyksenne luonnoksessa ehdotettujen lainsäädäntömuutosten arvioituista vaikutuksista

Matkustuskiellon rikkomisten siirtyessä käräjäoikeuden käsiteltäväksi nykyistä laajemmin on selvää, että käräjäoikeuden työmäärä kasvaa. Myös asiakirjojen käännettämiskulut ja tulkkauskulut nousevat. Näistä syntyy kustannuksia, vaikka vastaajaa ei välttämättä enää tavoitettaisi edes haasteen tiedoksiantoa varten. Esityksessä on arvioitu, että käräjäoikeuteen tulevista kyseisistä asioista noin 70 prosenttia käsiteltäisiin kirjallisessa menettelyssä. Tämä arvio voi olla liiallinen ja edellyttää ainakin syyttäjän pikahaastemenettelyn laajaa käyttöä. Ilman pikahaastemenettelyä vastaajien tavoittaminen on vaikeaa tai jopa mahdotonta. Kirjallista menettelyä ei voi myöskään käyttää, mikäli vastaaja ei ymmärrä menettelyä. Pikahaastemenettelyssä vastaajaa informoidaan tulkin avulla ja vastaajan voi olettaa ymmärtävän menettelyn. Pelkät haastemiehen kautta annetut käännetyt asiakirjat eivät riitä varmistumiseen siitä, että vastaaja on ymmärtänyt menettelyn.

Varmastikin pääosa tulevista rangaistuksista tulee olemaan sakkorangaistuksia, jolloin sakkomenettelyn laajentaminen olisi tarkoituksenmukaisin toimintatapa. Käräjäoikeuskäsittelyyn tulisi ohjata vain vankeusrangaistusvaatimukset.

Heikkinen Timo
Vantaan käräjäoikeus